

The top half of the cover features a photograph of several white chickens in a farm setting. The chickens are the primary focus, with one in the center looking towards the left. The background is slightly blurred, showing more chickens and some greenery. The image is overlaid with several large, semi-transparent, overlapping circles in shades of grey and white, creating a modern, abstract design.

DYREVELFERDEN I NORGE

ÅRSRAPPORT 2015

INNHold

1. Hva var bra og hva var utfordringer ved dyrevelferden i 2015?	4
2. Slik er tilsynet med dyrevelferd organisert i Mattilsynet	5
3. Hva gjør Mattilsynet hvis noen bryter dyrevelferdsloven?	6
4. Resultater av tilsyn med dyrevelferd i 2015	7
Sammendrag	7
Hvordan lese tallene i rapporten	8
Antall dyrehold	9
Antall tilsyn	9
Resultater av tilsyn	11
Virkemiddelbruk	12
Bekymringsmeldinger	14
5. Fiskevelferden i 2015	15
Mattilsynets arbeid med fiskevelferd innen oppdrettsnæringen	15
Lakselus er et velferdsproblem	15
Økt bruk av legemidler mot lus	15
Fortsatt høyt svinn og høy dødelighet	16
Problemer med velferden for rensefisk	16
Nye metoder må ivareta velferd	16
Velferd også for villfisk	16
Utfordringer for å bedre velferden	16
Planer fremover for å bedre fiskevelferden	17
6. Bekjempelse av kriminalitet mot dyr	18
7. Antall branner i landbruket stiger	19
8. Dyrenes dag – Mattilsynets årlige seminar om dyrevelferd	21
9. Vedlegg: Tabell med resultater fra tilsyn i dyrehold 2015	22

DYR SKAL HA DET GODT

Mattilsynet skal fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Det er dyreholderens ansvar at dyra har det bra. Mattilsynets oppgave er å føre tilsyn med at dyreholderne følger regelverket for dyrevelferd. Dersom en dyreholder bryter loven, har Mattilsynet rett og plikt til å gripe inn. Vi kan gi pålegg om utbedringer, og vi har en rekke virkemidler for å tvinge frem endringer eller fjerne dyr fra dyreholdet.

Inspiserer først og fremst risikodyrehold

Mattilsynet er på tilsyn i alle typer dyrehold, med både produksjonsdyr, sportsdyr og kjæledyr. Vi prioriterer å inspisere dyrehold der vi mener det er risiko for brudd på regelverket. Funnene i rapporten viser derfor ikke et gjennomsnitt av forholdene i alle norske dyrehold.

Funn fra tilsyn med dyrevelferd i egen rapport fra 2015

Det er stor interesse for dyrevelferd og Mattilsynets tilsyn med hold av dyr. Vi får spørsmål fra presse, dyrevelferdsorganisasjoner, publikum og politikere som ønsker tall for Mattilsynets tilsyn og funn.

Fra 2015 har vi publisert en rapport hver fjerde måned som viser omfanget av det tilsynsarbeidet vi gjør mot dyrevelferd, hva vi har funnet og hva vi har gjort. Nå har vi for første gang oppsummert funnene i en årsrapport.

Varsling om dyr som lider hjelper oss i arbeidet med å bedre dyrevelferden

Mattilsynet har ikke mulighet for å inspisere alle dyrehold i Norge ofte nok til å oppdage alle brudd på dyrevelferdsloven. Derfor er vi avhengige av hjelp fra andre som observerer ulovlige forhold.

I dyrevelferdsloven heter det blant annet at "enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet".

“ Du kan varsle oss på www.mattilsynet.no hvis du vet om dyr som lider. ”

SLIK ER TILSYNET MED DYREVELFERD ORGANISERT I MATTILSYNET

Inspektørene i Mattilsynet utfører tilsynene med dyrevelferden, og dyrevernemndene bidrar med lekmansskjønn.

HVA VAR BRA OG HVA VAR UTFORDRINGER VED DYREVELFERDEN I 2015?

I hovedsak er dyrevelferden i Norge god, men det er noen utfordringer.

Arbeidet med dyrevelferd er en prioritert oppgave i Mattilsynet. Det er likevel ikke alle som mener at vi gjør en god nok jobb. Riksrevisjonen gjennomførte i 2015 en forundersøkelse som viste at målene i stor grad er oppfylt i tråd med Stortingets forutsetninger, og at dyrevelferdsarbeidet går i riktig retning. Selv om det også finnes enkelte utfordringer, mente Riksrevisjonen at arbeidet med dyrevelferd har solid forankring på alle nivåer i Mattilsynet. Det har vært reist krav om et eget «Dyrepoliti» fra ulike hold. Dette er omtalt i en egen artikkel lengre bak i rapporten.

Mattilsynet vil ha mer forskningsbasert kunnskap

Det er vanskelig å dokumentere effekten av tilsynet med dyrevelferd. I 2014 utlyste Mattilsynet gjennom Forskningsrådet et forskningsprosjekt under tittelen «Realisering av mål for dyrevelferd i den norske matsektoren (ANIWEL)». Oppdraget gjennomføres av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) sammen med flere norske og svenske samarbeidspartnere. Målet er å skaffe kunnskap om hvordan vi gjennom offentlig forvaltning bedre kan oppfylle dyrevelferdslovens formål.

Avhengig av at folk melder fra om dyr som lider

Mattilsynet har ikke mulighet for å inspisere alle dyrehold ofte nok til å oppdage alle brudd på regelverket. Derfor er vi avhengige av hjelp fra dem som observerer ulovlige forhold. I 2015 fikk vi 8425 bekymringsmeldinger via varslingsknappen på hjemmesiden vår. Det er krevende å vurdere og følge opp et så stort antall meldinger så raskt som folk forventer, men meldingene er en svært viktig kilde for å oppdage dyr som er utsatt for lidelse.

Redusere tap av dyr på utmarksbeite til rovdyr

Tap av dyr på utmarksbeite er det største dyrevelferdsproblemet vi har. Selv om tapene til rovdyr lokalt kan være store, skyldes hoveddelen av tapene andre forhold. Mattilsynet bruker de virkemidlene vi har innenfor rammene av rovdyrforliket for å redusere tapene til rovdyr så mye som mulig. Tapene av sau og lam viser likevel en viss nedgang de senere årene. Årsakene kan være både mer effektiv felling av rovdyr som gjør skade, og at sauene holdes på utmarksbeite i en kortere periode. Vi samarbeider med miljømyndighetene om å begrense tapene,

og sender hvert år en tilstandsrapport til Landbruks- og matdepartementet med vår vurdering av situasjonen.

Vil forebygge alvorlig vanskjøtsel av dyr

I 2015 har vi registrert 57 saker med alvorlig vanskjøtsel av dyr – såkalte «dyretragedier». Sett ut fra hvor mange dyrehold det finnes i Norge, er tallet lavt, men hvert tilfelle er ett for mye. Vi vet mye om bakgrunnen for slike hendelser i landbruket etter tidligere utredninger fra både Mattilsynet og Bondelaget. Ansvaret for å forebygge og avdekke dem ligger ikke hos Mattilsynet alene. I 2015 ble behovet for mer målrettet forebyggende arbeid løftet frem i møter med Landbruks- og matdepartementet, Norges Bondelag og Helsedirektoratet. Når mange dyr lever under dårlige forhold over lang tid, påfører det langt flere dyr lidelse enn de åpenbare «dyretragediene» gjør. Slike dyrehold beveger seg gjerne på grensen av det som er lovlig, og det kan være en utfordring å få til en varig bedring. Mattilsynet skal fortsette arbeidet med en effektiv og opptrappende bruk av virkemidler for å få slike dyrehold på rett kjøll, eller avviklet.

Mattilsynet består av et hovedkontor og fem regioner med 32 avdelinger. Etaten har tilsammen 60 kontorsteder, med 1300 ansatte. 520 av medarbeiderne er veterinærer.

Inspektører og dyrevernemnd utfører tilsyn

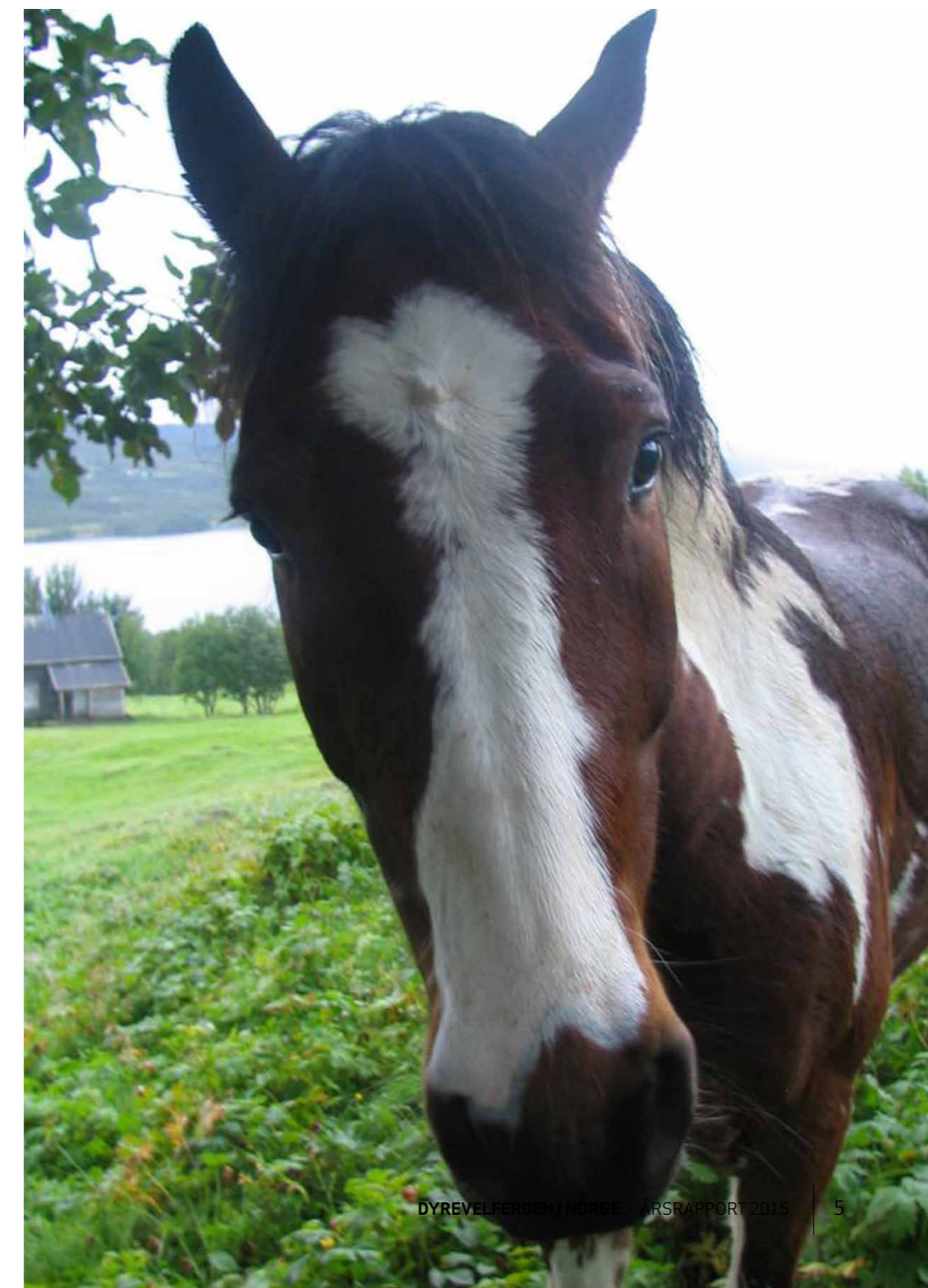
Det er inspektørene ute i avdelingene som utfører tilsynet med dyrevelferden. Hver avdeling har også minst én dyrevernemnd. Nemnda består av mennesker med kunnskap om og interesse for dyrehold. De skal bidra med lekmansskjønn. Det betyr at de skal gi råd til Mattilsynet om hva «folk flest» vil regne som godt nok dyrehold. Det er særlig viktig der det ikke finnes detaljert regelverk, først og fremst i saker om kjæledyr.

Hovedkontoret lager regelverk og behandler klager

På hovedkontoret har Seksjon for dyrevelferd ansvaret for det overordnede arbeidet med dyrevelferden. Seksjonen lager forslag til regelverk om dyrevelferd, og veileder regionene i deres arbeid. Hovedkontoret behandler også klager fra dyreholdere på vedtak som er fattet i regionene.

Tilsyn i dyrehold med størst risiko for dårlig dyrevelferd

For å utnytte ressursene best mulig er tilsynet mest mulig risikobasert. Det betyr at vi fører mest tilsyn der vi tror det er størst risiko for brudd på regelverket. Bekymringsmeldingene gir viktig informasjon om dette. Vi gjennomfører årlig landsdekkende eller regionale tilsynskampanjer. Da fører vi tilsyn med et stort antall dyrehold etter et gitt tema. I 2014 gjennomførte vi en kampanje om velferd hos hest, og i 2015 om brannsikring i svinehold. I 2016 er velferd hos kalv tema. Vi fører også andre typer tilsyn etter avgrensede tema.

HVA GJØR MATTILSYNET HVIS NOEN BRYTER DYREVELFERDSLOVEN?

Mattilsynets oppgave er å få dyreholderen til å følge reglene, slik at dyrene har det bra.

Reglene for hold av dyr står i Lov om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) og i forskriftene under denne loven. Dyrevelferdsloven gir Mattilsynet myndighet til å håndheve regelverket for dyrevelferd. Mattilsynet må følge reglene i forvaltningsloven, og ivareta hensynet til dyreholderens rettssikkerhet.

Mattilsynets rolle

Mattilsynet har flere reaksjonsformer for å få dyreholderen til å følge regelverket. Reaksjonsformen skal stå i forhold til hvor alvorlig regelverksbruddet er. Ved helt bagatellmessig overtredelser kan vi nøye oss med å fortelle dyreholderen hva som står i regelverket, og at han har plikt til å følge reglene.

Vedtaket når dyreholder må rette opp feil

Når vi krever at dyreholder skal endre noe ved dyreholdet sitt, må vi fatte et formelt vedtak. Dette kalles ofte et pålegg. Vi sender vanligvis først et varsel om hva vi har tenkt å gi pålegg om, og gir dyreholderen en frist for å uttale seg. Hvis det er viktig for dyrenes velferd, kan vi pålegge dyreholderen å rette opp forholdene umiddelbart uten et skriftlig forhåndsvarsel.

Vedtaket må ha hjemmel i lov. Det betyr at vi ikke kan kreve at dyreholderen skal gjøre noe som han ikke har plikt til etter dyrevelferdsloven og forskriftene.

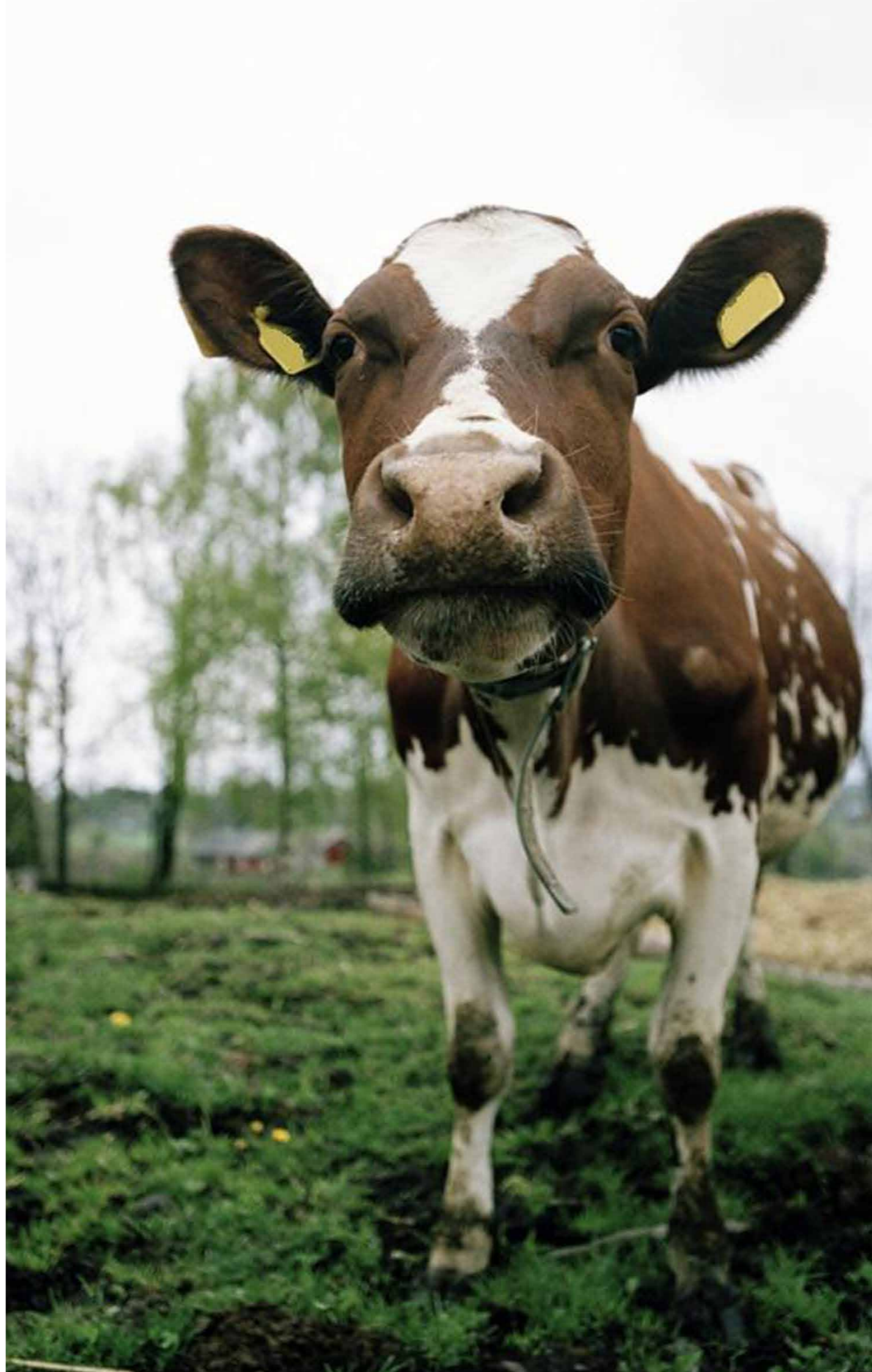
Dyreholderen kan klage på vedtaket.

Regionen der vedtaket er fattet, kan oppheve eller endre vedtaket hvis de finner grunn til det. Ellers blir klagen sendt til hovedkontoret for videre behandling. Vedtaket fra hovedkontoret er endelig.

Opptroppende virkemiddelbruk

I de fleste tilfeller blir påleggene fra Mattilsynet fulgt. I motsatt fall benytter vi såkalt opptroppende virkemiddelbruk for å oppnå at regelverket etterleves. Dette betyr at vi fatter nye vedtak med strengere virkemidler.

Vi kan illegge tvangsmulkt, oftest i form av en dagmulkt dyreholderen må betale til pålegget er fulgt opp. Vi kan ta dyr i midlertidig forvaring, eller sørge for at de får forsvarlig stell på eierens regning. Vi kan avlive dyr hvis det er best for dyret, eller eieren ikke går med på omplassering eller salg. Vi kan også avvike dyreholdet. I alvorlige tilfelle kan vi gi forbud mot å ha dyr, eller drive med bestemte aktiviteter med dyr. Dette er ingen straff, men skal beskytte dyr mot å bli påført lidelse. Overtredelsesgebyr er en sanksjon vi kan bruke ved uaktsomt eller forsettlig brudd på dyrevelferdsloven. Hvis regelbruddet er svært alvorlig, anmelder vi dyreholderen til politiet. Da behandles saken videre av politiet og rettsapparatet, og Mattilsynets rolle er å gi informasjon til etterforskerne og vitne i retten.

RESULTATER AV TILSYN MED DYREVELFERD I 2015

Sammendrag

Fra og med januar til og med desember 2015 gjennomførte Mattilsynet tilsyn i 9898 dyrehold. 94,1 % av tilsynene hadde dyrevelferd som tema. I et flertall av tilsynene har inspektørene våre ikke funnet avvik fra regelverket for dyrevelferd.

Alvorlig vanskjøtsel av dyr forekommer i få tilfeller sett opp mot det totale antallet dyrehold. I storfebesetninger var det for eksempel totalt 1238 saker med avvik og 1459 saker der det ikke ble funnet noen brudd mot dyrevelferdsregelverket. Bare 8 av sakene dreide seg om alvorlig vanskjøtsel.

Mattilsynet bruker ulike typer virkemidler overfor dyreholdere som bryter regelverket.

Mattilsynet fikk 8425 bekymringsmeldinger fra publikum om dyrevelferd, og 37 % var fulgt opp med inspeksjon.

Tallene i rapporten gir et øyeblikksbilde over situasjonen i den delen av norsk dyrehold som Mattilsynet ut fra risikovurderinger har valgt å føre tilsyn i, men gjelder ikke for gjennomsnittet av alle dyrehold. En regelmessig sammensetting av tallene for våre inspeksjoner, funn og tiltak vil likevel etter hvert gi et godt bilde av dyrevelferden i Norge, og hvordan den utvikler seg.

Vi rapporterer funn fra våre tilsyn fordi vi vil sette søkelys på dyrevelferden, øke kunnskapen og bidra til at dyr i Norge får det stadig bedre.

HVORDAN LESE TALLENE I RAPPORTEN

Rapporten kan inneholde periodiske forskyvninger av funn og iverksatte tiltak fordi tilsynsresultater kan være registrert i ettertid i vår database.

Mattilsynet rapporterer også i andre sammenhenger, for eksempel til ESA/EU. I slike rapporter vil det ligge andre utvalgsriterier til grunn. Dette betyr i praksis at tallene som presenteres i ulike sammenhenger, ikke er direkte sammenlignbare. Hvis man ønsker å se på tall over tid for å fange opp tendenser og endringer, må tallene man sammenligner, stamme fra samme type rapportering.

Det er også viktig å være klar over at Mattilsynet gjør en risikovurdering når vi velger ut hvilke dyrehold vi skal føre tilsyn med. Slik vurdering blir gjort på grunnlag av både bekymringsmeldinger fra publikum

og vår egen kunnskap og erfaring med dyreholdene. Dette betyr at vi besøker dyrehold med stor risiko for regelbrudd oftere enn dyrehold med liten risiko. Tallene i rapporten viser et bilde fra tilsynet med de dyreholdene vi har plukket ut. Resultatene av tilsynene er derfor representative for de mest risikoutsatte dyreholdene, men ikke for gjennomsnittet av dyrehold i Norge.

Mattilsynets arbeid er mangfoldig, og begrepsbruken er ikke alltid selvforklarende. En del av tallene i denne rapporten er derfor utdypet med en veiledning som er svært viktig for å unngå feiltolkning av tallene.

Tallene i rapporten baserer seg på data fra våre inspektører som er ute på tilsyn. Inspektørene legger inn sine registreringer i vårt elektroniske saksbehandlingssystem, og rapportene gir oversikt over det som

til en hver tid er registrert i systemet. I noen tilfeller går det noe tid fra et tilsyn er gjennomført til alt er ferdig registrert i systemet. Dette har ulike årsaker. Tilsyn som ikke er ferdig registrert på den datoen rapporten tas ut, kommer ikke med for den aktuelle perioden. Alt som er registrert inn ved årets slutt, kommer med i årsoversikten, men det kan hende at tilsyn og vedtak som skjer mot slutten av et år, først kommer med i rapporten for neste år. Dermed blir det en viss periodisk forskyvning fra år til år, og tallene vi presenterer her gir ikke gi en 100 prosent nøyaktig oversikt over tilsyn og resultater for året som gikk. Vi arbeider for at registreringene skal være mest mulig oppdatert, og årsrapportene vil etterhvert vise utviklingen over tid på en god måte.

ANTALL DYREHOLD

I denne rapporten har noen dyrearter egne kolonner, mens andre kolonner inneholder flere dyrearter eller typer dyrehold.

Kolonne «Andre dyrehold» inkluderer blant annet følgende:

Esel, lama, alpakka, viltoppdrett, dyrepensjonat, forsøksdyrstasjoner, fremvisninger av dyr, karantenestasjoner, dyrebutikker og personer som håndterer levende dyr i forbindelse med avliving (pelsdyr og slaktedyr).

For dyrehold som er meldepliktige til Mattilsynet, vil tallene være ganske presise. Dette gjelder for eksempel hold av produksjonsdyr. For andre dyrehold inneholder rapporten kun tall for de dyreholdene som er registrert i vårt system gjennom kontakt med Mattilsynet. Det gjelder blant annet kjæledyr, hobbyfjørfe og en del hestehold.

Kolonnen «Alle dyrehold» viser hvor mange dyrehold som er registrert i vårt system, mens kolonnene markert med bestemte dyrearter viser hvor mange dyrehold som har hver art. Antall tilsynsbesøk er større enn antall dyrehold. Det betyr at noen dyrehold har fått mer enn ett tilsynsbesøk.

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
62872	15915	163	194	5897	15119	1532	21065	2651	16558	4707	349	5335

For di ett dyrehold kan bestå av flere arter, vil summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

ANTALL TILSYN

Antall dyrehold det er ført tilsyn i

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
9898	2841	103	59	962	1197	91	2066	262	2559	962	67	472

Alle våre tilsyn med dyr har et element av dyrevelferd i seg, fordi vi alltid vil oppdage alvorlige dyrevelferdsproblemer selv om vi i utgangspunktet besøker dyreholdet av andre grunner.

Under følger oversikt over hvor mange av dyreholdene der dyrevelferd var hovedformålet for tilsynet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
9317	2781	103	59	896	1128	87	1931	235	2451	911	63	315
94,1 %	97,9 %	100 %	100 %	93,1 %	94,2 %	95,6 %	93,5 %	89,7 %	95,8 %	94,7 %	94,00 %	66,7 %

“ Du kan finne mer om Mattilsynets arbeid med dyrevelferd på våre nettsider www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrevelferd/ ”

Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt

Tallene for tilsynsbesøk vil ofte være større enn tallene for antall dyrehold det er ført tilsyn i. Dette skyldes at man har vært mer enn én gang på inspeksjon i ett eller flere dyrehold.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3177	149	64	1074	1396	107	2388	305	3077	112	71	587

Tilsynene som er fremstilt i tabellen under er tilsynsbesøk der dyrevelferd har vært hovedformålet. Her kan du også se hvor stor andel dette utgjør av alle tilsynsbesøkene i alle dyrehold.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3094	143	62	989	1297	101	2218	271	2858	1014	66	339
97,4 %	96,0 %	96,9 %	92,1 %	92,9 %	94,4 %	92,9 %	83,9 %	92,3 %	91,2 %	93,0 %	57,8 %

I tillegg til «vanlige inspeksjoner» gjennomfører Mattilsynet en rekke andre typer tilsyn i dyrehold, herunder revisjoner, tilsyn i forbindelse med utstedelse av eksportattester (stort sett hest) og prøveuttak. Tilsyn som kun inkluderer prøveuttak, eller utstedelse av eksportattester, er likevel av praktiske grunner ikke inkludert i denne rapporten.

Varslet og uvarslet tilsynt

Et varslet tilsyn er et tilsynsbesøk der dyreholderen på forhånd er gjort oppmerksom på at det vil bli utført tilsyn i dyreholdet. Dette kan f.eks. være for å sikre at det er noen til stede i dyreholdet når vi kommer. Varslingen kan skje fra flere dager til noen timer før tilsynet gjennomføres.

Et uvarslet tilsyn er et tilsynsbesøk der tilsynet har kommet uanmeldt, fordi Mattilsynet ønsker å inspisere uten at dyreholderen får mulighet til å forberede seg. Mattilsynet definerer et tilsyn som uvarslet dersom vi har varslet mindre enn en halv time før vi ankommer dyreholdet. Her kan du se hvor stor andel de uvarslede tilsynene utgjorde av alle tilsynene.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
78,5 %	80,4 %	69,4 %	18,5 %	54,0 %	74,3 %	37,6 %	38,0 %	44,5 %	21,1 %	37,9 %	11,5 %

Mattilsynet har som mål å gjennomføre så mange som mulig av våre tilsyn med dyrevelferd uten varsling.

RESULTATER AV TILSYN

På våre tilsyn ser vi etter om dyreholderne overholder kravene i regelverket. Inspektørene har en liste med kravpunkter som kontrolleres, og registrerer om hvert enkelt av dem er oppfylt eller ikke. Funnene oppgis med betegnelsene «ok», «ikke tilfredsstillende» og «alvorlig vanskjøtsel av dyr».

Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket

Antall saker der alle kravpunkter i tilsynet er angitt som «ok»

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
2124	69	31	762	779	49	1297	169	1459	531	49	214

Antall saker der ett eller flere kravpunkt er angitt som «Ikke tilfredsstillende»

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
878	62	28	204	458	47	822	88	1238	458	15	79

Merk at tallene for «ikke tilfredsstillende» ikke sier noe om hvilke bestemmelser det er registrert brudd på, eller graden av alvorlighet.

Antall saker alvorlig vanskjøtsel av dyr

Eksempler på forhold som kommer inn under denne kategorien, er tilfeller der flere dyr er døde, eller må avlives på grunn av manglende føring, vanntilgang og stell.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
21	5	0	1	5	0	11	1	8	5	0	0

VIRKEMIDDELBRUK

Mattilsynet har ulike former for virkemidler som vi benytter i vår oppfølging overfor dyreholdere som bryter regelverket. Vi deler virkemidlene inn i ulike grupper, herunder veiledning og påpeking av plikt, vedtak og politianmeldelse.

Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreholders plikter

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
324	31	18	113	186	19	400	31	505	109	15	43

Antall saker der det er fattet vedtak om at dyreholder må gjennomføre tiltak for å rette opp i forholdet

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
434	45	16	103	328	28	578	73	949	376	1	42

Tabellen under viser i hvor mange av sakene fra tabellen over det ble fattet vedtak uten forhåndsvarsel (hastevedtak). Dette er en indikasjon på at Mattilsynet har funnet forholdet så alvorlig at det er nødvendig å gjøre tiltak straks.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
112	27	4	13	59	4	98	14	148	33	1	11
25,8 %	60,0 %	25,0 %	12,6 %	18,0 %	14,3 %	17,0 %	19,2 %	15,6 %	8,8 %	100,0 %	26,2 %

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving

Dyreholderen pålegges å avlive dyr innen en gitt frist.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
15	9	2	1	3	0	10	1	6	12	0	1

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om selv utført avlivingen

Dette kan for eksempel være saker der dyreholderen nekter å gjennomføre pålegg fra Mattilsynet om at dyr skal avlives. I slike tilfeller må Mattilsynet selv sørge for at dyrene avlives.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
79	0	0	2	2	0	5	0	2	0	0	3

Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreeier må avvikle dyrehold

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
47	19	0	0	3	5	1	11	0	16	2	0	0

Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonne for «Alle dyrehold».

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring av dyr

I disse sakene tar Mattilsynet ansvar for dyrene, og sørger for at de tas vare på av andre fram til det er vurdert hva som skal skje med dyrene videre.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
102	0	0	1	3	1	0	0	0	1	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr

Disse sakene er i hovedsak oppfølging av vedtak om midlertidig forvaring.

Omplassering av dyrene er ett av flere mulige resultater i disse sakene. Omplassering betinger at dyreeieren samtykker i dette.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr

Dette vedtas dersom Mattilsynet vurderer at det er forsvarlig å gi dyr som er tatt i midlertidig forvaring, tilbake til dyreholderen.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
36	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving av dyr i midlertidig forvaring

Dette vedtas når dyrene ikke kan føres tilbake til dyreholdet, men eieren ikke tillater omplassering.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2

Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr kan brukes hvis dyreholderen har brutt regelverket uaktsomt, eller med vilje. Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
34	9	0	0	1	4	0	9	1	14	3	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tvangsmulkt

Mattilsynet kan bestemme at dyreholderen må betale en mulkt dersom et avvik ikke blir rettet innen en frist Mattilsynet gir. Dersom dyreholderen retter avviket, slipper han å betale mulkten.

Tabellen under viser antall saker med vedtak om løpende tvangsmulkt:

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
17	2	2	7	24	2	41	4	65	9	0	2

Tabellen under viser antall saker med vedtak om engangs tvangsmulkt:

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreholder til politiet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
20	19	0	0	1	0	0	2	0	1	2	1	1

Vi minner om at fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om forbud mot aktiviteter etter dyrevelferdsloven § 33

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
16	7	1	0	0	1	1	5	0	3	1	0	0

Vi minner om at fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

BEKYMRINGSMELDINGER

Totalt mottok Mattilsynet 8425 bekymringsmeldinger om dyrevelferd i 2015.

På mattilsynet.no kan publikum legge inn bekymringsmelding. Melderer kan velge å være anonym. Alle bekymringsmeldinger blir vurdert, og eventuelt fulgt opp med inspeksjon. Vi ønsker at flest mulig skal melde fra hvis de har en mistanke om at dyr lider.

Oppfølging av bekymringsmeldinger

		Andel
Under behandling / ny	685	8 %
Behandlet		
Sendt videre til inspeksjon	3084	37 %
Sendt videre til saksbehandling	425	5 %
Avviste saker		
Finner ikke eier / virksomhet / mangelfulle opplysninger i meldingen	451	5 %
Gjelder ikke MTs forvaltningsområde	228	3 %
Dublett – sak pågår	1670	20 %
Saken er vurdert uten inspeksjon – ingen videre oppfølging nå	1882	22 %

FISKEVELFERDEN I 2015

Fiskevelferden i Norge er for dårlig, og dødeligheten for oppdrettsfisk er fremdeles høy. Velferdsproblemene er først og fremst knyttet til lakselus.

Dyrevelferdsloven gjelder for oppdrettsfisk og for rensefisk som blir brukt til å bekjempe lakselus. I tillegg gjelder loven for villfisk, krabber, hummer og kreps.

Mattilsynets arbeid med fiskevelferd innen oppdrettsnæringen

Mattilsynet skal bidra til

- at oppdrettsfisk blir håndtert og behandlet riktig i produksjon og ved avlving
 - å redusere svinnet til under 10 prosent fra fisken settes ut i sjøen til den er slaktet
 - at rensefisk som brukes mot lakselus blir fanget, oppdrettet, transportert og brukt på en velferdsmessig god måte
 - at nye metoder for oppdrettsproduksjon ivaretar velferden til oppdrettsfisken
- For fritidsfisket er målet for Mattilsynet at lidelsene og påkjenningene til fisk og krepsdyr blir minst mulig ved fangst.

Lakselus er et fiskevelferdsproblem

Problemet med lakselus i oppdrettsnæringen har utviklet seg til å bli et fiskevelferdsproblem. Redusert effekt av midlene gjør at oppdretterne må behandle mer. Lusebehandlingen kan være et større velferdsproblem for oppdrettslaksen enn lusepåsaget i seg selv, viser en risikovurdering fra Havforskningsinstituttet.

Mattilsynet gjennomførte 3495 tilsyn med oppdrettsproduksjon i 2015. Det er

noe færre enn i 2014, da vi utførte 3800 tilsyn. Velferd inngår som en del av de fleste tilsynene. Årsaken til nedgangen er at Mattilsynet prioriterte oppfølgingen av oppdrettsanleggene som har størst problemer med lakselus. Dette er omfattende og krevende saksbehandling som krever store ressurser. Vi omprioriterte også ressurser for å håndtere ILA-epidemien i Nord-Norge.

Lusesituasjonen var i 2015 preget av store variasjoner. Flesteparten av oppdrettsanleggene hadde lave lakselusnivåer, mens nivåene var høye på høsten i anlegg i Midt-Norge. Mattilsynet fattet mange vedtak om utslakting på grunn av manglende kontroll med lusenivået. I tillegg påla vi 20 lokaliteter å redusere produksjonen siden de over tid ikke har greid å håndtere lakselus i anlegget.

Oppdretterne slaktet i større grad enn tidligere ut fisken frivillig i stedet for å behandle flere ganger. Manglende brønnbåt- og slakterikapasitet bidro i enkelte tilfeller til at oppdrettsfisk ble stående med så mye lakselus at den ga store skader på fisken. I arbeidet med å holde lakselus under kontroll skal hensynet både til fiskehelse og fiskevelferd ivaretas. Det ene hensynet går ikke foran det andre, men begge hensynene skal ivaretas samtidig. Tidlig utslakting kan være et nødvendig tiltak også ut fra hensyn til fiskens velferd.

Økt bruk av legemidler mot lus

I fjor ble det behandlet med medikamenter cirka 2000 ganger, like mange som i 2014. Det er store variasjoner mellom ulike regioner og ulike oppdrettsanlegg. Mange greier å holde lave lusenivåer med få behandlinger, men det var også mange anlegg som behandlet svært mange ganger.

De siste årene har det vært en stor økning i mengden legemidler brukt til behandling mot lakselus. Det skyldes økt resistens, bruk av mindre effektive legemidler og behandlinger med bruk av flere legemidler samtidig. Mattilsynet mener det også har vært tilfeller av uforsvarlige behandlinger mot lakselus.

Antall tilfeller der mange fisk har dødd under og etter behandling har økt, særlig ved bruk av hydrogenperoksid. Marginen mellom nødvendig dose for å ta livet av lakselusen og skadelig dose for fisken er liten. Hendelser der mange fisk dør skal varsles til Mattilsynet. I 2015 laget vi rutiner for registrering av antall tilfeller med stor dødelighet og hvordan vi skal følge opp slike hendelser. De nye rutinene tar vi i bruk i 2016.

Fortsatt høyt svinn og høy dødelighet

Dødelighet er en velferdsindikator fordi den forteller noe om hvordan fisk har hatt det. Mattilsynet får månedlig inn tall på dødelighet fra hvert anlegg, men vi mangler gode statistikker på dødeligheten fra utsett til slakting for de ulike generasjonene av laks og regnbueørret. Inntil videre bruker Mattilsynet produksjonssvinn som en indirekte indikator for dødeligheten fra utsett til slakting.

Beregninger fra Kontali Analyse AS viser at svinn fra fisken blir satt ut i sjøen til den blir slaktet er relativt stabilt på cirka 20 prosent. Svinnet skyldes ikke bare død fisk, men også at fisk er destruert, har rømt, er sortert ut på slakteri og transport, er tatt av rovdyr og -fugler, eller er borte av ukjent årsak. Korrigert for dette har dødeligheten holdt seg relativt stabil på 15,5 – 17,5 prosent. Avl og større og bedre settefisk har bidratt til lavere svinn av liten fisk tidlig

i produksjonsfasen, mens svinn av større fisk har økt. Det er store variasjoner i både svinn og dødelighet mellom anleggene. Målet om et svinn på under 10 prosent er ikke nådd. Tabellen viser utviklingen av produktivitet og svinn for Atlantisk laks for generasjoner satt ut fra 2011-2014.

Atlantisk laks	2011G	2012G	2013G	2014G*
Antall fisk satt ut	280 500	282 000	292 500	302 500
Svinn i %	22,03	19,52	20,82	20,27
Estimert gj.vekt på fisk ved svinn	1,25	1,61	1,85	1,91
Slaktevolum (tonn sløyd fisk)	1 010 300	1 039 500	1 081 800	1 055 000
Estimert slaktevekt (kg sløyd fisk)	4,62	4,58	4,67	4,37
Utbytte (kg sløyd fisk) / antall fisk satt ut	3,60	3,69	3,70	3,49

*2014G er ikke ferdig slaktet i 2015. Tallene for 14G er derfor foreløpige prognoser.

Kilde: Kontali Analyse AS

Prognosene viser at slaktevolumet på fisk som ble satt ut i 2014 vil gå ned til tross for at det ble satt ut mer fisk. Dette er tydelige tegn på at fiskehelsen og fiskevelferden er blitt dårligere i den siste delen av produksjonsfasen.

Problemer med velferden for rensefisk

Bruk av rensefisk mot lakselus er en suksess siden det reduserer behovet for behandling med medikamenter. Samtidig er det store velferdsmessige problemer med å holde rensefisk i laksemereene. Svært mange rensefisk dør etter relativt kort tid som følge av skader de får ved fangst og transport, sykdom eller dårlige leveforhold.

Stadig flere oppdrettere bruker rensefisk. De bruker store ressurser på å forbedre rensefiskens levemiljø, og det forskes mye for å øke kunnskapen om rensefiskens velferdsbehov. Vi håper dette kan bidra til å løse noen av dagens velferdsproblemer for rensefisk.

Mattilsynets innsats var i 2015 rettet mot oppdrettsfisken. Vi har derfor ikke hatt ressurser til å føre tilsyn med bruk av rensefisk. Vi har gitt innspill til departementet om forbedring av regelverket for rensefisk.

Nye metoder må ivareta velferd

De siste årene er det blitt utviklet mange nye metoder mot lakselus, som f. eks. laser, spylere, luseskjørt, varmt vann, ferskvann og lukket merd. Før utstyr og metodene kan tas i bruk, må utviklere teste metodene og utstyret, og de må dokumentere at velferden er ivaretatt. Enkelte utviklingsprosjekt har ikke tatt nok hensyn til fiskevelferden. Mattilsynet har skjerpet oppfølgingen av kravet til dokumentasjon av effekten på fiskevelferden, og kravene blir i større grad fulgt i utviklingsarbeidet. Likevel er det tilfeller der mange fisk blir skadet og dør ved bruk av de nye metodene for lusefjerning.

Velferd også for villfisken

Dyrevelferdsloven gjelder også for villfisk, krabber, hummer og krepsdyr. Det er det ikke alle som er bevisst. Derfor har Mattilsynet startet opplysnings- og holdningsarbeid for å påvirke sports- og fritidsfiskere.

Utfordringer for å bedre velferden

Lakselus vil fortsatt være et velferdsproblem så lenge oppdrettere er avhengige av dagens medikamenter og oppdrettsfisken må behandles mye. Det er en konflikt mellom økonomi og god velferd, og den tilspisser seg ytterligere. utfordringen er å få oppdrettere til å ta mer velferdsmessige hensyn selv om det på kort sikt innebærer økonomisk tap.

Fangst, oppdrett, transport og bruk av rensefisk er utfordrende. Vi mangler god kunnskap om hvordan vi skal ivareta rensefiskens på en velferdsmessig god måte, og regelverket er heller ikke tilpasset målene og utfordringene.

Planer fremover for å bedre fiskevelferden

- I 2016 gjennomfører vi en nasjonal tilsynskampanje om legemiddelbruk i oppdrettsnæringen. Fiskevelferd og forsvarlig legemiddelbruk er to av temaene for kampanjen. Vi vil føre mer tilsyn med at oppdretternes internkontrollsystem også sikrer god fiskevelferd.
- Mattilsynet vil fortsette å fatte vedtak om redusert produksjon på lokaliteter som over tid viser at de ikke har kontroll på forekomsten av lakselus.
- Vi skal følge opp og få bedre oversikt over behandlinger mot lakselus som fører til at mange fisk dør. Målet er å avdekke om det er gjort alvorlige brudd på dyrevelferdsloven, men også at oppdretterne kan unngå lignende hendelser i framtiden.
- Vi vil følge opp at metode- og teknologiutviklingen i akvakulturnæringen tar hensyn til fiskens velferd. Det vil bli lagt særlig vekt på å følge opp utvikling og bruk av ny luseteknologi.
- Vi vil jobbe holdningsskapende overfor fritids- og sportsfiskere.
- I 2017 skal vi planlegge en tilsynskampanje om helse og velferd for rensefisk. Kampanjen gjennomfører vi i 2018.

BEKJEMPELSE AV KRIMINALITET MOT DYR

Pilotprosjektet «Dyrekrim» ble startet våren 2015 i Sør-Trøndelag. Prosjektet er et samarbeid mellom Politiet og Mattilsynet.

For å styrke arbeidet med å bekjempe dyrevelferdskriminalitet opprettet Landbruks- og matdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet en arbeidsgruppe i januar 2015. Pilotprosjektet «Dyrekrim» er ett av tiltakene arbeidsgruppen har utviklet. Prosjektet ble lagt til Sør-Trøndelag politidistrikt og Mattilsynet region Midt, og er ferdig i 2018.

Skal bidra til bedre samarbeid og økt kompetanse

Hensikten med prosjektet er å forbedre samarbeidet mellom politidistriktet og det lokale Mattilsynet. Økt forståelse for hverandres kompetanse og løpende samarbeid skal føre til en bedre samhandling mot dyrekriminalitet. Metoden som blir utviklet i prosjektet, skal overføres til andre regioner når prosjektperioden er over.

Bedre rutiner i straffesaker

I prosjektet skal det utvikles best mulige rutiner for samarbeid mellom de to etatene i behandlingen av straffesaker som gjelder dyrevelferdskriminalitet. Det innebærer et bedre samarbeid med Politiet når Mattilsynet anmelder

dyrevelferdskriminalitet, og redusert saksbehandlingstid i disse sakene. Gruppen skal vurdere hvordan Mattilsynets veterinærfaglige vurderinger av grovheten ved lovbruddene kan formidles til påtalemyndighetene på en god måte, slik at straffereaksjonene blir riktige.

Utpekte personer skal jobbe med dyrevelferdskriminalitet

En kartlegging av dagens situasjon og av hvilke tiltak som skal til for å oppnå et bedre samarbeid, viste at det var behov for at dedikerte personer i begge etatene arbeider med dyrevelferdskriminalitet. Det vil øke kompetansen i begge etatene på dyrekrimområdet, og bidra til en bedre struktur i samarbeidet.

Rutiner for mediehåndtering og kommunikasjon

For å få til et godt samarbeid og øke kompetansen skal etatene ha jevnlig samlinger. Det skal vurderes om det er behov for samarbeid med andre aktører, og det skal lages rutiner for mediehåndtering og kommunikasjon.

Mattilsynets dyrekrimteam

Politiet i Sør-Trøndelag har opprettet en dyrekrimgruppe, og Mattilsynet region Midt har etablert et dyrekrimteam. Politiets gruppe består av påtalejurist, etterforskere og miljøkoordinator. Mattilsynets team består av 6 personer fra Region Midt, og dekker de to politidistriktene i regionen. Dyrekrimteamet har kompetanse innen juss, dyrevelferd og mattrygghet. Teamets oppgave er å utvikle samarbeidet mellom Mattilsynet og politidistriktene i regionen. Teamet skal sørge for en tilfredsstillende kvalitet på beskrivelsen av lovbruddet på saker Mattilsynet anmelder, og at sakene blir fulgt opp på en tilfredsstillende måte av politi- og påtalemyndighet, i samarbeid med Mattilsynet.

Tre av dyrekrimteamets medlemmer jobber direkte opp mot Sør-Trøndelag politidistrikts nyetablerte dyrekrimgruppe, og skal arbeide med tiltakene som er omtalt i prosjektrapporten.

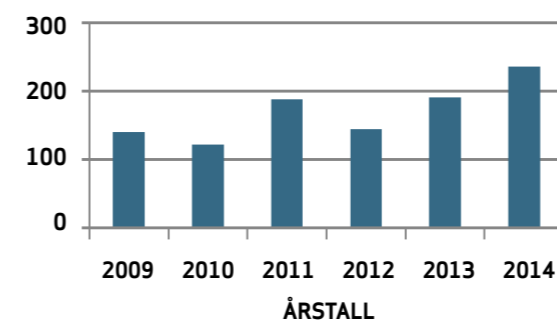

ANTALL BRANNER I LANDBRUKET STIGER

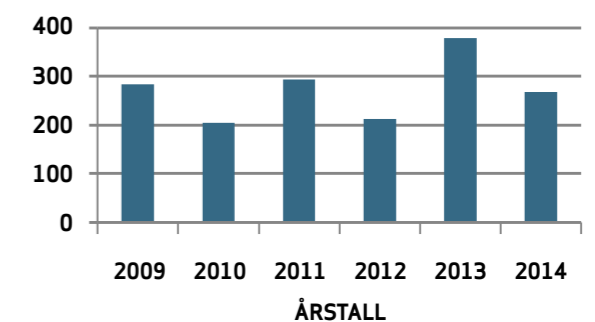
Branner i driftsbygninger tar livet av over tusen husdyr hvert år, og medfører i tillegg tap av store materielle verdier. Mattilsynet ønsker å forebygge slike tragiske branner og de store lidelsene de påfører dyr. I 2015 ble det derfor gjennomført 650 tilsyn med brannsikring og brannvern i driftsbygninger med husdyr.

Disse tilsynene inngår i det nasjonale tilsynsprosjektet Brannsikring i svinehold. Funnene blir publisert i en rapport i mars 2016. Statistikk fra Landbrukets brannvernkomite viser at antall branner i alle typer driftsbygninger i landbruket har vært stigende i flere år, tabell 1. Forsikringsutbetalingene er også stigende i perioden 2009-2014 tabell 2. Tall fra 2015 er ikke klare. Oversikt over antall branner som har rammet husdyr er ikke tilgjengelig.

Antall branner i driftsbygninger i landbruket

Forsikringsutbetalinger i mill kr etter branner i driftsbygninger i landbruket

Kontroll av det elektriske anlegget er viktigste forebyggende tiltak

Cirka 70 % av branner i driftsbygninger i landbruket skyldes enten feil ved elektriske installasjoner, eller feilbruk av elektrisk utstyr. Det viktigste forebyggende tiltaket mot brann er derfor kontroll med at bygningens elektriske anlegg og utstyr er i orden. Den som har ansvar for dyr og husdyrrom, har også ansvaret for at det blir gjennomført en faglig kontroll av det elektriske anlegget i driftsbygninger med dyr minst hvert tredje år.

Brannalarmanlegget må vedlikeholdes

I alle driftsbygninger med et høyt antall husdyr kreves det brannalarmanlegg som fungerer bra, fordi det er en forutsetning å kunne handle raskt når det har oppstått en brann.

Noen dyreholdere er misfornøyde med alarmanlegget fordi det utløses en del falske alarmer, og velger å koble det fra. Riktig montering og godt vedlikehold er avgjørende for at et alarmanlegg skal fungere som forutsatt.

Inneklimaet i husdyrmiljø er utfordrende for elektriske anlegg

I husdyrhold med matproduksjon har driftsformene blitt automatisert og mekanisert. For eksempel blir griser føret automatisk. Det er svært komplisert med slike elektriske installasjoner i driftsbygninger der husdyrene gjør at det er mye støv, fuktighet og ammoniakk, som er en sterk korroderende gass. Denne moderniseringen i landbruket kombinert med inneklimaet i husdyrmiljø er årsakene til

økningen i antall branner.

I 80 stikkprøvekontroller av nye elektriske anlegg i større landbruksproduksjoner ble det funnet 88 brannfarlige feil, og over 700 mindre alvorlige mangler. Det ble brukt termografering for å avdekke skjult varmeutvikling.

Resultatene viser at installatører av elektriske anlegg i driftsbygninger har store utfordringer med å sikre riktig montering og god el-sikkerhet. Undersøkelsene er utført i regi av forsikringsselskapet Gjensidige og Landbrukets Brannvernkomité fra 2012.

“ 1100 husdyr omkommer hvert år i brann. Et mangelfullt brannvern i driftsbygninger med dyr er brudd på dyrevelferdsloven ”

Kontrollen kan i dag utføres av installatørene selv

Kravene i dyrevelferdsloven er for lite spesifiserte til å avsløre alle feil under den pålagte faglige kontrollen av de elektriske anleggene. Mattilsynet har derfor arbeidet med forbedring av regelverket. En av svakhetene ved kontrollene i dag, er at installatører som har montert et anlegg selv kan utføre kontroll med at det er riktig montert, og el-sikkerheten er ivaretatt.

Elektriske anlegg i driftsbygninger kan bli bedre

Det har også pågått et arbeid for å øke den tekniske kvaliteten på de elektriske anleggene. En ny spesifikasjon for elektriske anlegg i landbruksbygg (NEK 400 landbruk) er blitt utarbeidet i regi av Norsk Elektroteknisk Komité.

Tekniske forskrifter må samordnes med kravene til dyrevelferd

Når eldre driftsbygninger utvides og moderniseres, eller nye bygninger oppføres, skal de konstrueres og innredes med tanke på å forebygge brann. Selv om dette har vært et krav i dyrevelferdsloven i lang tid, har håndhevingen fra Mattilsynets side vært begrenset på grunn av mangelfull kompetanse. Fra 2010 gjelder plan- og bygningslovens tekniske forskrifter med krav til brannsikkerhet fullt ut også for driftsbygninger i landbruket, noe de ikke gjorde tidligere. Utvidelsen av lovens bestemmelser medfører et større behov for samordning av krav, tolkninger og tilsyn mellom Direktoratet for byggkvalitet, som forvalter plan- og bygningslovens regelverk, og Mattilsynet. Det er viktig å inkludere kravet om å forebygge brann hvis man planlegger å utvide en driftsbygning.

Beredskapsplan er nyttig

Alle dyrehold bør ha utarbeidet en beredskapsplan, selv om dette ikke er et offentlig krav. KSL-Matmerk har gode veiledere for dette og andre aktuelle HMS-tiltak for primærproduksjonsleddet i matkjeden.

DYRENES DAG - MATTILSYNETS ÅRLIGE SEMINAR OM DYREVELFERD

Dyrenes dag er et årlig arrangement som Mattilsynet arrangerer på Litteraturhuset i Oslo. Temaet i 2015 var Menneskeliggjøring av dyr. Vi stilte spørsmålet: Er menneskeliggjøring av dyr til beste for eier eller dyret?

Det var Paris Hilton som skapte en ny trend med veskehunden Tinkerbelle, som ga en eksplosiv etterspørsel etter rasen chihuahua, også i Norge. Hvilke behov har egentlig kjæledyrene våre, og er de lykkelige når de blir behandlet som levende dukker eller babyer?

Mattilsynet vil at vi skal forstå og respektere dyrs naturlige behov

Det er viktig at en dyreeier har tilstrekkelig kunnskap om de naturlige behovene til dyret, og forstår og respekterer disse. Derfor satte vi fokus på menneskeliggjøring av dyr på seminaret i 2015. Vi valgte hund og hest som eksempler, og tilhørerne fikk temaet belyst av en filosof, en berider, en forsker, en leder for en dyrevernorganisasjon, en veterinær, en hundeeksperter og Mattilsynet.

Stor interesse for seminaret

Wergelandsalen på Litteraturhuset var full av engasjerte representanter for dyrevernorganisasjoner, veterinærer, forvaltning og privatpersoner. Seminaret fikk svært god dekning i alle de største riksmidlene, noe som viser at vi hadde valgt et tema som er aktuelt og som fenger.

TABELL MED RESULTATER FRA TILSYN I DYREHOLD 2015

Antall	Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
Dyrehold	90678	15966	159	183	5925	15125	1532	20964	2654	17822	4679	348	5321
Tilsyn i dyrehold		3177	149	64	1074	1396	107	2388	305	3077	1112	71	587
Tilsyn dyrevelferd		3094	143	62	989	1297	101	2218	271	2858	1014	66	339
Varslet tilsyn dyrevelferd		665	28	19	806	595	26	1384	168	1586	800	41	140
Uvarslet tilsyn dyrevelferd		2429	115	43	183	701	75	834	103	1272	214	25	39
Dyrehold ført tilsyn i	9898	2841	103	59	962	1197	91	2066	262	2559	962	67	472
Dyrehold ført dyrevelferdstilsyn i	9317	2781	103	59	896	1128	87	1931	235	2451	911	63	315
Saker uten brudd på dyrevelferdsloven	6387	2124	69	31	762	779	49	1297	169	1459	531	49	214
Saker med brudd på dyrevelferdsloven	3233	878	62	28	204	458	47	822	88	1238	458	15	79
Saker alvorlig vanskjøtsel av dyr	44	21	5	0	1	5	0	11	1	8	5	0	0
Saker der MT har påpekt dyreeiers plikter		324	31	18	113	186	19	400	31	505	109	15	43
Varsler der dyreeier må rette opp forholdet		435	39	21	142	362	35	632	84	1062	473	0	48
Vedtak dyreeier må rette opp forholdet		434	45	16	103	328	28	578	73	949	376	1	42
Hastevedtak uvarslet		112	27	4	13	59	4	98	14	148	33	1	11
Dyrehold som må avvikle holdet av en art	47	19	0	0	3	5	1	11	0	16	2	0	0
Vedtak om avliving		15	9	2	1	3	0	10	1	6	12	0	1
Saker med vedtak om og utført avliving		79	0	0	2	2	0	5	0	2	0	0	3
Saker med vedtak om midlertidig forvaring		102	0	0	1	3	1	0	0	0	1	0	0
Vedtak om omplassering av dyr		15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Omplasseringer etter midlertidig forvaring		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføringer av dyr		36	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføringer etter midlertidig forvaring		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dyr i forvaring er avlivet		10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Løpende tvangsmulkt		17	2	2	7	24	2	41	4	65	9	0	2
Vedtak om (engangs) tvangsmulkt		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Politianmeldt dyreeier	20	19	0	0	1	0	0	2	0	1	2	1	1
Forbud mot aktivitet	16	7	1	0	0	1	1	5	0	3	1	0	0
Overtredelsesgebyr	34	9	0	0	0	4	0	9	1	14	3	0	0

